

1000

Több mint ezer benyújtott módosító javaslat

A költségvetés megalapozott és korrekt a kormánypártiak szerint, az ellenzékiek viszont tételenként támadják. Nagy az egyetértés az opponálók oldalán abban, hogy a javaslat nem élénkíti a gazdasági növekedést, nem tartalmaz reformelemeket és nagymértékben sújtja az önkormányzati szférát is. A pénzügyi államtitkár szerint a büdzsének nem tiszte a reformok előkészítése. A szocialisták a vitában visszautasították a vidékrombolás vádját. A költségvetést várhatóan december 15-én fogadja el a Ház, de a fő számokat az SZDSZ és a független képviselők segítségével megszavazták.

Nem a kormánynak, hanem az országnak szóló támogatás a költségvetés fő számainak megszavazása – érveltek a szabad demokrata vezetők, hozzátéve, elősegítette lépésüket, hogy a parlament elfogadta az állami túlköltekezést akadályozó plafontörvényt. Az előző tervezethez képest további 80 milliárd forint kiadáscsökkenést tartalmaz a javaslat. Az ellenzékiek úgy számolnak, hogy a kormányzat 2008-hoz képest 150 milliárd forintot von ki csak normatívában az önkormányzati rendszerből. A részletes vitában kiderült: a helyi lobbik beindultak, s módosító indítványokkal szeretnének pluszforrást kicsikarni maguknak az önkormányzati vezetők.

Mindezt megelőzően az Országgyűlés öt napig tárgyalt az általános vita keretében november elején a 2009-es költségvetési törvényjavaslatról. A Ház előtt lévő előterjesztés már a harmadik változat, de

a plenáris hozzászólásokból és a parlamenttel párhuzamosan ülésező költségvetési és gazdasági bizottságok vitáiból kiderült: a több mint ezer módosító indítvány teljesen átformálja a kormányzati elképzeléseket,

s a december 15-ére tervezett szavazáson már egy negyedik változatról döntenek. A vitából ezúttal az önkormányzati vonatkozású hozzászólásokat emeljük ki. Jelenleg a jövő évi költségvetés bevételeit 8270 milliárd forintban, kiadásait 8933,7 milliárd forintban, hiányát 663,7 milliárd forintban határozták meg. Ami érzékenyen érinti az önkormányzati szférát, az Veres János pénzügyminiszter azon bejelentése, hogy nincs lehetőség a béremelésre, sőt a kormányzat arra sem tud felelősséget vállalni, hogy a közszférában jövőre megtörténjen a 13. havi bér kifizetése.

Több pénz jut a fejlesztésre és az esélyegyenlőségre

A helyi önkormányzatok pénzügyi lehetőségeiről szólva a miniszter elmondta: 2009-ben a központi költségvetés a helyi önkormányzatok számára a 2008. évi korrigált előirányzathoz képest 1,9 százalékkal nagyobb, összesen 1275 milliárd forint forrást biztosít. Ezen túlmenően az európai uniós fejezeti támogatások 312 milliárd forinttal bővítik az önkormányzatok lehetőségeit, ebből fejlesztési célú 270 milliárd forint.

Annak érdekében, hogy a saját forrás hiánya ne legyen akadály az európai uniós támogatásban részesülő beruházások megvalósításának, 2,5 milliárd forinttal, 17,6 milliárd forintra emelték azt a támogatási keretet, amelyet a rászoruló önkormányzatok vehetnek igénybe az európai uniós önerő alapból.

A közoktatásban elindítják az „Új tudás – műveltség mindenkinek” programot. Ennek fókuszában az esélyegyenlőség javítása, a hátrányos helyzetű gyermekek, tanulók fokozottabb segítése, felzárkóztatása és a mindezen feladatokat végző, nagyobb terhet vállaló pedagógusok anyagi elismerése áll. Bővítik az integrációs folyamatokat felgyorsító programokat, a felzárkóztató, fejlesztő foglalkoztatás lehetőségeit. Kiegészítő illetménnyel ismerik el a halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű gyermekekkel, tanulókkal foglalkozó pedagógusok munkáját, továbbá az osztályfőnökök magasabb munkaterhelését.

Folytatódik a szociális rászorultság alapú, ingyenes étkeztetés kiterjesztése is. 2009. január 1-jétől a bölcsődék, óvodák és az általános iskolák 1–5. évfolyamai mellett már a hatodik évfolyamos rendszeres, gyermekvédelmi támogatásban részesülők is ingyenesen vehetik igénybe az intézményi étkeztetést.

A gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása érdekében a rászoruló gyermekek nyári étkeztetésére 2008-ban 1,2 milliárd forintot fordítottak. Ez az összeg 2009-ben az adófizetők által felajánlott személyi jövedelemadó 1 százalékából bővül, és ezáltal megduplázódik – hangzott el.

Újabb feladat vár az önkormányzatokra

Kiemelt feladatként kezeli a kormány 2009-ben a segélyezési rendszer átalakítását, a rendszeres szociális segélyből élő, tartósan munkanélküliek munkára ösztönzését. Ebben nagy szerepet kapnak az önkormányzatok.

A segélyezési rendszer átalakítása szükségessé teszi a kapcsolódó finanszírozás megújítását is. Olyan finanszírozási megoldást kerestek – mondta Veres János –, amely a közfoglalkoztatásra és a segélyezésre rendelkezésre álló pénzeszközök átalakításával, az önkormányzatoknak a közfoglalkoztatás megszervezésére való erőteljes ösztönzésével garantálja az új program pénzügyi feltételeit. Ezen új rendszerben a rendelkezésre álló

mintegy 93 milliárd forint közel 50 százaléka szolgál foglalkoztatási célokat a korábbi 23 százalékkal szemben.

Folytatódik a társult feladatellátás ösztönzése is, amelynek révén egyre több feladatot vállalnak a többcélú kistérségi társulások – emelte ki a miniszter.

Mindenki másként reformálna

Az általános vitában felszólaló szakminiszter, Gyenesei István önkormányzati reformot, nagy strukturális átalakítást szorgalmazott.

Amivel spórolni kell, az nem a helyi demokrácia, hanem a helyi bürokrácia – mondta az önkormányzati miniszter, aki szerint a hivatalok és a feladatok összevonásával mérsékelhetők a költségek.

Gyenesei már 2010-től 20 százalékkal csökkentené az önkormányzati képviselők számát, de ezt összekapcsolná az Országgyűlés létszámának csökkentésével, hasonlóan a szabad demokraták elképzeléséhez.

Az önkormányzati reformot természetesen minden parlamenti erő szükségesnek tartaná, de a részletekben igen eltérő elképzelések fogalmazódtak meg.

Pokorni Zoltán (Fidesz) nem a kistélepülésekkel, hanem a fővárossal kezdené, ahol elsősorban a nagyobb kerületek kialakítását tartaná indokoltnak.

Béki Gabriella (SZDSZ) elutasította a fővárosi önkormányzat megszüntetésére tett javaslatot, ugyanakkor egyetértett azzal, miszerint túlzott a fővá-

ros 23 kerületre való felosztása. Megjegyezte: az SZDSZ-nek számos más javaslata van Budapest működésének ésszerűsítésére.

Az általános vitától elszakadó, az önkormányzatokhoz kapcsolódó kormánypárti képviselők is az aggodalom hangján szóltak. *Szabados József* szocialista képviselő például azt tette szóvá, hogy az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program mintegy 148 milliárd forintos forrásának csökkentése veszélyezteti a vidéki élet javítására tett kísérleteket. Hangsúlyozta, hogy a vidékfejlesztés elmaradása miatt nehéz helyzetbe kerülhetnének a vidéki mikrovállalkozások és a vidéki turizmus is, ami lehetetlenné tenné a jelenlegi foglalkoztatási színvonal megőrzését.

A fidesz szerint falurombolás folyik

A fideszes *Tilki Attila* máregyenesen falurombolásról, vidékpusztításról beszélt, amely több százezer ember nyomorba döntését eredményezi. Az ellenzéki képviselő szerint a kormány az talátszatot akarja kelteni, hogy „minden ami rossz, a világvégesség miatt van”, holott az ország problémái a kabinet hozzá nem értésének és tehetetlenségének köszönhető.

A képviselő úgy vélte, a jövő évi költségvetés alapjaiban rengeti meg az önkormányzati rendszert, mert 2008-hoz képest mintegy 150 milliárd forintot vonnak el a területtől, a kisebb települések állami támogatása pedig a 6–8 évvel ezelőtti szintre esik vissza.

A jövő évi költségvetési tervezet alapján megkérdőjeleződik a kistérségi költségvetés finanszírozhatósága és „brutálisan csökkennek” a központi igazgatási normatívák is – fűzte hozzá. „Ezres nagyságrendekben” válhatnak működésképtelenné 2009-ben az önkormányzatok, a vidéki iskolabezárásoknak köszönhetően pedig a kormány minden negyedik gyerektől „elveszi az iskolába járás jogát”, és munkanélkülivé válhat minden negyedik tanár – mondta.

Tatai-Tóth András szocialista képviselő ezt cáfolta, mondván, az önkormányzati közoktatási támogatás a 13. havi bér kiemelése miatt igaz hogy 39,4 milliárd forinttal lesz kevesebb, ugyanakkor az oktatási és kulturális területre plusz 27 milliárd áll rendelkezésre. A legnehezebb körülmények között is tartani lehet azt a prioritást, amit a kormány az oktatásnak és kultúrának szán – közölte Tatai-Tóth.

Bóka István (Fidesz) arra hívta fel a figyelmet, hogy 2009-ben 4,5 százalékos inflációval számol a tervezet, egy önkormányzatnál azonban a közüzemi költségek ennél nagyságrendekkel nagyobb mértékben emelkednek. Hangsúlyozta azt is: a közalkalmazottaknál, valamint a köztisztviselőknél több mint 12 százalékos reálbércsökkenés történik.

Csomag a szabad demokratáktól

Az SZDSZ komplett módosító csomagot nyújtott be a büdzséhez. A liberálisok

továbbra is valódi reformokat és adócsökkentést sürgetnek. Az állam szerintük még mindig túl drágán működik, így első lépésként egy 130 milliárd forintos megtakarítási javaslatot terjesztettek a parlament elé, amelyben az állam központi költségvetésének csökkentését és a jóléti kiadások átcsoportosítását szorgalmazzák.

Az SZDSZ a csomagban főként az egyes költségvetési fejezetek dologi, működési kiadásait faragná le, „célzott fűnyíróelvvvel”. Ez 63,34 milliárd forintos költségcsökkentést jelentene, 29 tételt érintve.

A benyújtott javaslatokból kiderül, hogy az SZDSZ jövőre teljes egészében elhagyná a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. 2009-re tervezett 10,3 milliárd forintos működési költségeit, azzal, hogy a szervezet működését ne a költségvetés, hanem közvetlenül a hozzá tartozó vállalatok finanszírozzák. A megtakarításokból az önkormányzatokhoz csoportosítanának át az informatikai normatíva emelésére 7 milliárd forintot, a diáksport normatívára pedig 1,8 milliárdot.

A liberális párt jövőre a tehetősebb családok családi pótlékát is csökkentené 5 százalékkal úgy, hogy 18,5 milliárd forintot csoportosítana át a legnagyobb jövedelemmel rendelkezőktől a legszegényebb gyermekek jóléti támogatására. Miután néhány esetben az SZDSZ a költségvetési irányszámok emelését javasolja, a csomag 2009-ben összességében 75 milliárd forinttal mér-

sékelné a költségvetés kiadási oldalát. A költségvetés bevételei közé számítanák a Robin Hood-adóból származó 30 milliárd forintos bevételt is.

Módosítás-dömping

A Fidesz 50 milliárd forintot csoportosítana át az egészségbiztosítási alap gyógyító- és megelőző kasszájába. Így védene ki, hogy szerintük a kormány nem számol a foglalkoztatottság várható csökkenésével. Horváth Zsolt elmondta, hogy a Fidesz az átcsoportosításból 30 milliárd forintot a közegészségügyben dolgozók béreire fordítana, vagyis a reálbércsökkenés megakadályozására és a 13. havi bérek kifizetésére. További 20 milliárd forintot pedig az egészségügyi intézmények növekvő energiakiadásainak finanszírozására különítenének el.

Az Országgyűlés gazdasági bizottsága a jövő évi költségvetési javaslatához az általános vitáig benyújtott, mintegy 800 módosító közül több mint 700-at támogatott a plenáris ülésel párhuzamosan zajló vitán.

A többség azokat támogatta, amelyekre a kormány képviselője is igent mondott. A bizottsági módosító javaslatban pedig kezdeményezték, hogy azoknak a fogyasztóknak, akiknek kikapcsolták a gáz- vagy villanyóráját, kártyás mérőt szereljen fel a szolgáltató. Az önkormányzat pedig célzott támogatást nyújthatna azzal, hogy feltölti a rászorulóknak energiakártyáját. NE

Napirenden

a szociális segélyezés

Csak a szocialisták támogatják a közfoglalkoztatás átalakítását tartalmazó szociális segélyezési rendszer módosításáról szóló kormányzati előterjesztést. A többi parlamenti erő és az önkormányzati bizottság ülésére meghívott kistérségi képviselők és települési polgármesterek úgy vélték, a cél jó, ám a kormányzat által választott eszközök alkalmatlanok annak elérésére.

Az Országgyűlés önkormányzati és területfejlesztési bizottsága november elején tartott ülésén 14 igen és 9 tartózkodás mellett általános vitára alkalmasnak találta a szociális segélyezési rendszer átalakítását is tartalmazó törvényjavaslatot. A parlament pedig november közepén meg is kezdte a vitát.

A javaslat lényege, hogy azokat, akik jelenleg szociális segélyt kapnak, a jövőben két csoportba sorolnák. Külön elbírálás alá esnének az egészségi állapotuk vagy szociális helyzetük miatt munkaképtelenek, illetve azok, akik bevonhatók a közfoglalkoztatásba.

Utóbbiak számára az önkormányzatok segítségével munkalehetőséget teremtenének, így nem segélyből, hanem bérből élhetnének. A bizottsági ülésen a várhatóan mintegy 100 ezer embert érintő közfoglalkoztatási rendszerről kérdezték a meghívott polgármestereket és a szociális és munkaügyi tárca szakállamtitkárát, Kovárik Erzsébetet.

A többség alacsonyan képzett

A hazai foglalkoztatási rendszerről átfogó elemzést adó államtitkár arról beszélt, legfőbb gond, hogy egyre több ember szorul ki tartósan a munkaerőpiacról. Túlnyomó többségük pedig alacsony képzettségű, a kétszáz ezer szociális segélyezett között hetnyolcezer olyan fiatal van, akinek még nyolc általánosa sincs. A diplomások aránya csak 2,5 százalék. A másik jellemző gond a munkanélküliek területi elhelyezkedése: 1993 óta tendencia, hogy a nagyvárosokban, a dinamikusan fejlődő településeken csökken a segélyezettékszám, ugyanakkor egyre nő az ezer, illetve a négyszáz fő alatti településeken, ahol amúgy is kevés a munkalehetőség. A leszakadó településeken '93-hoz képest az országos átlaghoz mérten megduplázódott ezeknek az embereknek a száma.

A segélyezettek alacsony képzettsége miatt a kormány első lépésben a közfoglalkoztatás bővítésében látná a megoldást.

Az aktív, munkára alkalmas, korábbi segélyezettek számára szigorúbb előírásokat határoznak meg annak érdekében, hogy részt vegyenek a képzéseken, a közfoglalkoztatásban, illetőleg mielőbb visszasikerüljenek a munkaerőpiacra. Ettől az önkormányzat rendelkezésben mentesíthet. Ha nem tudnak részt venni a foglalkoztatásban, rendelkezésre állási támogatást kapnak. Megváltozik a közfoglalkoztatás és a pénzbeli ellátások aránya is. A jelenlegi 76-24 százalék helyett 49-51 százalék lesz az arány a közfoglalkoztatás javára.

Fontos még, hogyha az önkormányzat közcélú munkát szervez, ahhoz 5 százalékos önerővel kell hozzájárulnia. A közfoglalkoztatás bérét és járulékait pedig a központi költségvetés finanszírozza. Erre a célra biztosított keret felülről nyitott lesz, azaz, csak az önkormányzatok anyagi kondícióitól függ a lehívandó összeg.

Aki továbbra is szociális segélyt kap, annak ellátásából tíz százalékos részt kell fizetnie az önkormányzatnak. A munkanélkülieket alkalmazó leghátrányosabb helyzetű kistérségek kis- és középvállalkozásait külön támogatásban részesítik. A Munkaerő Piaci Alap három ezer olyan munkavállaló foglalkoztatását finanszírozza majd, akik a munkaszervezésben segítenek.

Az önkormányzatoknak, kistérségi társulásoknak közfoglalkoztatási ter-

vet kell készíteniük, amelyben az igényeket és a lehetőségeket kell összehangolniuk. Az átállásra, az aktív munkaképes segélyezettek „kiválogatására” három hónapot adna a törvény, de nem lesz-e ez kevés? – tették fel a kérdést a képviselők.

Nem is akarnak dolgozni

Ellenzéki képviselők, köztük Kovács Zoltán (Fidesz) bizottsági alelnök egyebek mellett azt nehezményezte: a 90–95 százalékos állami finanszírozású program nem teszi lehetővé, hogy a közfoglalkoztatottak az önkormányzati feladatellátásban is részt vegyenek. Az alelnök nem értett egyet azzal sem, hogy a 35 év alatti, aktív korú, ám három gyermeket nevelő szülő bekerüljön a rendszerbe.

Kovács Zoltán arra is rámutatott, hogy a probléma megoldását nem a kormány, hanem maguk az önkormányzatok kezdeményezték, egyebek között helyi rendeletekkel kezelve a visszasságokat.

Állítása szerint a céltzott réteg jó része nem kíván dolgozni, inkább a segínyt választja, s kifinomult módszereket dolgoztak ki egészségi állapotuk leminősítésére. „Manapság már mindenki depressziós, allergiás, mert ennek ellenkezőjét nehéz bizonyítani” – mondta. Annyit elismert, hogy a javaslat az első lépést megteszi a helyzet javítására, ám szerinte még mindig túl sok a kibú-

jási lehetőség a szabályok alól. Frakciótársa, *Tasó László* úgy vélte, a kormány egy legyengített önkormányzati rendszerbe „tol le” még egy gondot.

Mire megy el négyszáz milliárd?

A kormányzati törekvésekkel az SZDSZ-es képviselők is egyetértenek, ám az eszközöket nem tartják megfelelőnek. Így nem tudják támogatni a javaslat elfogadását sem. *Geberle Erzsébet* szerint vizsgálni kellene azt is, hogy a 400 milliárd forintos munkaerő-piaci alapból finanszírozott képzések mennyire hatékonyak, valóban tartós elhelyezkedést biztosítanak-e. Rávilágított arra, hogy az érintettek túlnyomó többsége hátrányos helyzetű kistelepüléseken él, s ha az önkormányzatok hozzá is jutnának plusz forrásokhoz a közfoglalkoztatásban, akkor sem tudnának több munkát biztosítani az emberek számára.

Kételyeik vannak a liberálisoknak a képzéssel és a Start-extra kártyával kapcsolatban is. A hátrányos helyzetű térségekre kiterjesztett adó- és járulékkedvezmény szerintük arra ösztönzi majd a vállalkozásokat, hogy ide jelentkezzenek át, ám valós munkahehelyet nem biztosítanak.

Geberle Erzsébet az együtt nem működő munkanélküli büntetésével kapcsolatban azt mondta: egy kistelepülésen az önkormányzat tisztviselője ilyen esetben sem

tudja majd felvállalni az ellátás felfüggesztését.

A kormányzat jövőre 40–50 ezer új munkanélkülivel számol, ami az SZDSZ, az elemzők és az Állami Számvevőszék szerint is alaposan alábecsült adat – hívta fel a figyelmet a képviselőnő, hozzátéve, erre a problémára sem ad választ a kormány törvényjavaslata. A legfontosabb lépés azonban a liberálisok szerint az lenne, ha a foglalkoztatóknak valóban megérné a munkanélküliek vagy akár a „rendes” munkavállalók alkalmazása.

Béki Gabriella (SZDSZ) pedig arra figyelmeztetett, hogy a

módosításnak számos vesztese lesz, olyan szegény családok ezrei, akik a jelenleginél jóval rosszabb körülmények közé kerülnek. Velük mit kezdenek, ha feketemunkán kapják őket, s még az utolsó szalmaszálukat, a 28 ezer forintos juttatást is elvesztik? – tette fel a kérdést.

Az előterjesztő a munkára kényszerítés útján indult el, amiben nincs köszönet. Így ők inkább az ösztönzést támogatnák, méghozzá megfelelő fizetéssel – hangoztatja. A képviselőnő azzal sem értett egyet, hogy a szociális tárca „elindult a segélyek lefaragásának útján”.

■ Kényelmes többséggel – 198 igen szavazattal, 181 ellenében – fogadta el december 1-jén az Országgyűlés az adó- és járuléktörvények módosítását.

Az SZDSZ-frakció nemmel voksolt, az MDF nagyobb része viszont igennel. Két fideszes és egy kereszténydemokrata honatya ugyancsak megszavazta a módosításokat. A törvény értelmében egyebek között nem kell örökösödési illetéket fizetniük 2009-től a közvetlen családtagoknak 20 millió forintig, ami várhatóan milliárdos forráskiesést jelent az önkormányzati szférának. A számításnál a teljes vagyonból előbb a lakás lesz illetékmentes, és ha ennek értéke nem éri el a 20 millió forintot, akkor eddig az értékig más vagyontárgy is illetékmentes lehet.

A parlamenti képviselők február 1-jétől 15 százalékos adót fizetnek költségtérítésük után, ugyanez vonatkozik a polgármesterekre és az önkormányzati képviselőkre is.

Szeptembertől 4,5 százalékkal emelik a családi pótlékot. A nyugdíjasok plusz egyhavi juttatását pedig 80 ezer forintban maximálták. Egyetlen új adónem lesz: a cégautóadó kikerül az szja-törvényből és vagyonadóvá alakul át, havonta az 1600 köbcentiméteres hengerűrtartalom alatt lévő autók után 7, afelett 15 ezer forintot kell fizetni. Az új cégautóadóból a kormány 27 milliárd forintot remél. Ez csaknem egymillió forint többletkiadást jelent havonta egy nagyvárosi önkormányzatnak – figyelmeztettek az ellenzéki politikusok.

Eltérő gondok és lehetőségek

A képviselők, akiknek többsége önkormányzati vezető, saját településük példáin keresztül érveltek a javaslat mellett, illetve ellene. Abban azonban egyetértettek, hogy a kistérségek problémáit nem lehet a nagyvárosok gondjaival összevetni, hiszen a hátrányos helyzetű térségekben lényegesen kevesebb a képzési és a munkalehetőség. Többen, köztük Hajdu László (MSZP), arra is rámutattak, hogy a munkanélküliek egy része önálló munkavégzésre nem is képes a jó szándék ellenére, így őket csak speciális feltételek mellett lehet foglalkoztatni.

Vidorné Szabó Gyöngyi, a szociális bizottság szocialista elnöke

cáfolta azt a vélekedést, hogy a segélyezettek általában hetvenezer forintos juttatást kapnának. Azzal sem értett egyet, hogy a segély nem ösztönöz munkakeresésre.

A diszkriminációra utalva úgy vélte, ha az önkormányzatnak sikerül közmunkát biztosítania, s erre egy roma és egy nem roma jelentkezik, csaknem törvényszerű, hogy ki kapja a munkát. Az abszolút kilátástalanság felszámolásához pluszpénzt kell tenni a rendszerbe – szögezte le.

Filló Pál, a foglalkoztatási bizottság szocialista alelnöke visszautasította, hogy a javaslattal a kormányzat az önkormányzatokra „lőcsölné” a foglalkoztatási gondokat. Azzal

érvelt, hogy a költségek 95 százalékát az állam állja, még hozzá felülről nyitott alapból. Csak az önkormányzatok szervezésén múlik, mennyi pénz lesz a feladatra. A maradék 5 százalék biztosítására is létre fognak hozni egy keretet – ígérte a képviselő. A Startplusz kártyával a vállalkozások ma is kapnak kedvezményt, ha munkanélkülit foglalkoztatnak – válaszolta a tömeges átjelentkezésről szóló felvetésre.

Nem elég drasztikus a különbség

A harminchárom leghátrányosabb helyzetűek közé tartozó fehérgyarmati kistérség elnöke arról beszélt: náluk olyan település is van, ahol a romák aránya nyolcvan százalék, a munkanélküliség pedig hatvan százalékos. „Ne legyenek illúzióink a közmunkaprogramokkal kapcsolatban. Korábban azt sem sikerült elérnünk, hogy amikor a központból lejöttek ellenőrizni, akkor a közmunkások legalább úgy tegyenek, mintha dolgoznának” – mutatott rá a morál teljes hiányára, egyetértve Hajdu Lászlóval abban, hogy ezeket az embereket nagyon nehezen fogják munkára bírni. A térség polgármesterei szerint ezen az alapproblémán a jelenlegi javaslat sem tud majd változtatni, mert még mindig nem lesz drasztikus különbség a között, hogy valaki segélyen él, vagy közmunkában dolgozik.

A Szerencsi Kistérségből érkezett Varga László, Takta-harkány polgármestere*, aki még 17 települést képviselt,

annak az aggodalmának adott hangot, lesz-e elég pénz, munkaeszköz, ruházat és olyan érdemi feladat, amelynek elvégzésével meg lehet az embereket bízni.

Vagy – ahogy többen mondták – marad a falevélszeprgetés.

Közölte, hogy az ellátások finanszírozását újabb tehernek érzik, s úgy gondolják, a személyi és anyagi kiadásokra várhatóan nem lesz elég a központi forrás. Húsz–harminc közmunkás mellé ugyanis a polgármester szerint célszerű legalább egy munkafelügyelőt állítani, s kell hozzá egy adminisztrátor is. Azt is kérdésesnek tartja, hogy napi hat órán keresztül tudnak-e az önkormányzatok a feltételeknek megfelelő munkát biztosítani. Felhívta a figyelmet arra is, hogy a közmunka utófinanszírozását meg kell szüntetni, ellenkező esetben képtelenek lesznek a feladat végrehajtására. Ő is kétségesnek tartotta a rendszer munkára való ösztönzésének határfokát. „Még mindig olcsóbb ülni valahol öt százalék támogatásért, mint otthon húsz százalékért?” – mutatott rá.

Félelmeikről számolt be a képzéssel kapcsolatban is. Például nem világos számukra, hogy az erre kötelezetteknek milyen időintervallum állna rendelkezésére az elvárás teljesítésére: a nyolc általánost egy, avagy hány év alatt

kell elvégezniük? – kérdezte. Továbbá büntetik-e, ha valaki nem jár iskolába? Kik és hol fogják ezeket a speciális oktatást igénylő tanulókat tanítani? – sorjáztak a kérdések.

Nagy szükségét látnák a naprakész nyilvántartási rendszernek is – mondta –, s nem értik, az informatika korában ezt eddig miért nem sikerült a magyar foglalkoztatásban megoldani.

Javaslatuk szerint a közfoglalkoztatási terv elkészítésének dátumát célszerű lenne a költségmegalkotása utáni időszakra tenni, s ezt módosítani is lehessen év közben. Szeretnék továbbá, ha valaki pontosan definiálná a közhasznú, közcélú munka fogalmát.

A kistérségi vezető hiányolta a probléma komplex kormányzati kezelését. Az önkormányzatok nem véletlenül foglalkoztak és fogalmaztak meg javaslatokat a témában az oktatásról, közbiztonságról, uzsoráról, családsegítésről és szociálpolitikáról egyaránt szólva – hívta fel a figyelmet. Szorgalmazták azt is, hogy a közcélú munka szervezésében ne csak az önkormányzatok, de a térség vállalkozói is vegyenek részt.

Félnék a pluszkiadástól

A tervezet jó szándékú, de nincs benne erős szankció, ha az emberek nem lennének hajlandók az önkormányzattal együttműködni – hangoztatta Agócs Gyula. Zagyvarékas polgármestere szintén arról számolt be, hogy falujukban a munkanélküliek

* Varga Lászlóval készült telefoninterjúkat a 45. oldalon olvashatja.

inkább igyekeznek továbbra is segélyen maradni, s munka nélkül kapni az ellátást. Számításai szerint az önkormányzat ezzel anyagilag rosszabbul jár. Eddig tíz százalékot kellett hozzatenniük a segélyhez, ezután pedig huszat, ami személyenként 5700 forint. Náluk 200–250 munkanélküli van, így – ha száz segélyezettal számol –, akkor évente plusz hárommilliót kell költenie a településnek, amire nincs forrásuk. Abból biztos nem lesz elég pénzük – vélte –, hogy a terv szerint e célra nominálisan 1,1 százalékkal kapnak többet az államtól – jegyezte meg –, miközben az infláció hét százalék körül alakul. „Miből fizetjük a szerszámok amortizációját és ki állja az átképzés költségeit? Honnan veszünk speciális tudással rendelkező tanárokat?” – tette fel kérdéseit a döntéshozóknak. Nem tartotta érdemi változásnak azt sem, ha évente egy hónapig kell foglalkoztatniuk a munkanélkülieket.

Számos aggályát osztotta meg a képviselőkkel Zsíros Sándorné, Alsózsolca polgármestere is. A legalapvetőbb gondnak azt tartotta, hogy *nem biztos abban, a képviselők felfogják, tudják-e, mekkora a társadalmi feszültség Magyarországon. Náluk van egy jól prosperáló ipari park, ahol a település lakóin kívül még több mint 2500-an dolgoznak. Mégis több mint tíz százalékos a munkanélküliség a településen az iskolázatlan réteg miatt.*

Szerinte el kell érni, hogy aki

munkaképes, az szigorúan csak valamilyen munka fejében kapjon juttatást. A segély összege azonban mindenképpen kevesebb legyen, mint a nyugdíjminimum. A társadalom számára szerinte ugyanis elfogadhatatlan, hogy aki egy percet sem dolgozott, ugyanannyit kapjon, mint aki évtizedekig gürcölt ugyanazért az összegért. Javasolta, hogy a segélyezettektől két–három év múlva vonják meg az ellátást, ha nem szerzik meg a minimálisan szükséges végzettséget, a nyolc általánost. Tapasztalatuk az – mondta –, hogy a juttatások túlnyomó része nem éri el a célját, s nem jut el a gyermekekhez sem.

Bővíteni kell a közfoglalkoztatást

A háromezer lelkes nagyközség, Tuzsér polgármestere húszszázalékos munkanélküliségről számolt be. *Révész László* úgy vélte, ez is azt támasztja alá, hogy ezek az emberek – képzetlenségük miatt – nem tudnak a versenyszférában elhelyezkedni, bármilyen szabályokat, ösztönzőket találnak ki számukra. Marad tehát az állam – jegyezte meg –, vagy az önkormányzat, hogy e kör foglalkoztatását megoldja.

Ha valóban az a cél, hogy munkát biztosítsanak és ne segélyt adjanak, vagy utcát seperni küldjék az érintetteket, akkor a közfoglalkoztatók körének bővítésére lenne szükség, de nem a versenyszféra szabályai szerint – emelte ki a polgármester.

Szepessy Zsolt, Monok első embere is úgy látta, hogy a parlamenti döntéshozók nem érzékelik a vidéki közállapotokat, a végletekig élezett konfliktusokat, a szegénység fokát. A megoldást pedig mindenki az önkormányzattól várja. „A tervezet túl puha, szigorúbb szabályokra lenne szükség a rendszer működőképessége érdekében. A munkanélkülieket tulajdonképpen a társadalomba is vissza kell vezetni, nem pusztán munkát kell nekik biztosítani” – csatlakozott az előtte szóló polgármesterek véleményéhez. Azt kérte, hogy az állam biztosítsa a pénz mellett szerzőt, anyagot is ahhoz, hogy az önkormányzat szélesebb körű munkalehetőségeket tudjon biztosítani a közmunkásoknak. A polgármester szerint a romák alacsony képzettségük miatt nem lesznek képesek beilleszkedni az új rendszerbe sem. Pedig a társadalom – szögezte le – épp a segéllyel taszítja ki őket.

„A segély zsákutca, értelmes munkát és ahhoz megfelelő jövedelmet kell adni, összehangolva az ügyet az oktatási törvénnyel, azaz tanulásra kell kényszeríteni őket” – hangoztatta az általa helyesnek vélt megoldást.

A módosítás nem átfogó, csak az első lépés

Kovárik Erzsébet szakállamtitkár válaszában elmondta: a közfoglalkoztatási terv modellezésére a minisztériumban elkezdt-

tek kidolgozni egy módszertani példát. A munkaszervezéssel foglalkozó háromezer embert a munkanélküliek közül szeretnék kiválasztani.

Nem a monoki példával kezdődött a rendszer átalakításáról szóló munka – jegyezte meg –, hanem a 2007 nyarán elfogadott gyermekszegénység elleni program megalkotásával.

Arra hívta fel a figyelmet, hogy a segélyezési rendszer a társadalmi békét szolgálja. Elismerte, a most kidolgozott javaslat nem tökéletes, de – mint mondta – érdeke az, hogy lehetővé teszi, aki akar, az a segély felvétele helyett hasznos munkát végezhesen. Jelezte, a mostani módosítás nem átfogó jellegű, az a rendszernek egy részét érinti és csak az első lépés a foglalkoztatás bővítésében.

Ha nem lenne segély, gyes, gyed, akkor 3,1-szer többben, azaz 4,5 millióan élénének szegénységben

– állította –, amivel képtelenek lennének megbirkózni. A juttatások összegét sokalló hozzászólókat arra figyelmeztette, hogy a hazai nyugdíjminimum igen alacsony a hasonló, európai ellátásokhoz képest. A három gyermeket egyedül nevelők szerinte azért nem kerültek ki a rendszerből, mert az érintettek mindössze 8 százaléka tud bölcsődei helyet szerezni, s az intézmények 93 százaléka is a nagyvárosokban található. NE